

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe lunile și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități	400 Lei	pe 1 an
Advocați	300 Lei	pe 1 an
Magistrați	200 Lei	pe 1 an
Un număr simplu	15 Lei	
Un număr dublu	25 Lei	
Un număr vechi	20 Lei	

Redacția: Strada Băel No. 13. Administrația: Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adf. Telefon 630.

S U M A R U L :

1. Collisio legum de *Dr. E. Sfelcu*
Jud. șef. ocolul
Mereurea Sibului.
2. Reforma Ordonanței No. 4070-915 de *Dr. I. Bartha*
avocat d/la Cluj
3. Execuția imobiliară în Ardeal . . . de *Dr. I. Tolein*
avocat d/la Cluj
4. Consecințele neunificării penale în Ardeal de *Dr. C. Bazall*
5. Jurisprudența stabilă de înalta Curte de Casație și Justiție. Complexul pentru Ardeal și Bucovina
6. Comentariul „Codului civil Austriac” de *Dr. Ștefan Laday*

Collisio legum

În timpul din urmă devenind tot mai dese cazurile, în cari instanțele noastre judecătorești se pronunță în materie de *conflict de legi*, actualitatea acestei probleme de *drept privat internațional* se evidențiază tot mai mult. Luând în considerare, că chestiunea aceasta, de o mare însemnătate în cazurile concrete, cari s'au ivit până acum nu a fost și nu a putut fi tratată în întregime ei, cred, că nu va fi fără de folos, dacă cu reinprospătarea principiilor teoretice se va arăta, cari sunt normele de urmat în materia aceasta.

Voi examina problema aceasta din punct de vedere doctrinal.

Pretutindeni este recunoscut principiul de drept, că numai voința națională este chemată a crea normele de drept, cari urmează a fi aplicate pe teritoriul asupra căruia se extinde puterea de stat, și că *excluderea aplicării normelor unui sistem de drept strein în interiorul țării depinde numai dela voința națională*. Acest din urmă principiu însă, care este numai un corolar și o urmare logică a principiului, mai sus formulat, și la a cărui temelie stă *suveranitatea națională și de stat*, nu a putut fi păstrat și menținut în rigiditatea lui originală, ci foarte de timpuriu a reclamat o *revizuire*, care să-l pună în concordanță cu postulatele circulației internaționale.

Evoluția continuă a omeniului a impus

deci diferitelor națiuni, ca nu numai în materie de *drept pozitiv internațional*, ci și în domeniul așa numitului *drept privat internațional* să creeze norme, de o potrivă obligatoare, pentru toate națiunile civilizate, căci sunt ne-numărate cazurile, în cari aplicarea în interiorul țării a unor norme de drept strein este inevitabilă.

Mai mult, colizia de legi poate surveni chiar și între hotarele unui și aceluiaș stat, întrucât pe teritoriul lui sunt în vigoare mai multe sisteme de drept, după cum a fost în Ungaria și după cum este astăzi în România întregită.

Așa dară principiul că *dreptul indigen în anumite cazuri trebuie să cedeze dreptului strein*, derivă din postulatele circulației internaționale. Recunoașterea acestui principiu însă nu a schimbat câtuș de puțin alt principiu, că *voința națională este suverană în stabilirea normelor de drept, cari urmează a fi aplicate pe teritoriul său*. După cum voința națională creează normele dreptului indigen, tot așa numai voința națională este în drept a stabili și *condițiunile*, sub cari normele dreptului strein, cu înlăturarea dreptului indigen, urmează a fi respectate și aplicate. Prin acest fapt normele dreptului strein — în cazurile și sub condițiunile stabilite de dreptul indigen — sunt *quasi recipiate* de voința națională și devin *parte integrantă a dreptului indigen*.

Normele dreptului privat internațional emanând așa dară, ca și normele dreptului indigen, *din voința națională*, acele fac parte integrantă din *codul civil* al fiecărei națiuni, de unde rezultă, că denumirea acestor norme de *drept privat internațional*, nu este proprie pentru a exprima exact noțiunea, și numai de aceea a rămas până astăzi în uz, fiindcă nu s'a putut găsi o denumire mai potrivită.

Cele d'întai urme ale dreptului privat internațional le găsim imediat după încetarea mi-

grațiunii popoarelor la *Franci* în așa numitul *principiu personal*, în sensul căruia individul a fost supus dreptului acelui popor din care a făcut parte. Iar faptul, că pe măestrii dreptului, adică pe romani, cari ca cuceritorii lumii de pe atunci, aveau cel mai des contact cu toate națiunile lumii, nu i-a mișcat și preocupat ideea dreptului privat internațional, poate fi privit ca o adevărată minune. *Jus gentium* din dreptul roman era cu totul de alta natură, adică dreptul *peregrinilor*, care cu timpul a devenit elementul alimentător și universal al dreptului roman.

Nu peste mult timp după ivirea principului personal a eșit la suprafață *principiul teritorial*, în sensul căruia atât supușii cât și streinii erau supuși acelui drept, care era în vigoare pe teritoriul, unde se găsea individul, apoi *principiul statute'or*, care a emanat din Italia și în foarte scurt timp a fost recunoscut și aplicat în Europa întreagă.

Statutele au fost de trei feluri: *personale, reale și mixte*.

Statutele personale au fost aplicate asupra persoanelor, cele reale asupra imobilelor de pe un anumit teritoriu, iar cele mixte au conținut norme de altă natură (referitor la contracte etc.).

Teoria statutelor s'a menținut foarte mult timp, ba în unele sisteme de drept civil (de exemplu codul civil austriac) trăește și astăzi. Teoria aceasta însă, deși e rezultatul unei îndelungate evoluțiuni, nu a izbutit să aducă lumină în materia tulbură a dreptului privat internațional și a-i da problemei acesteia o soluție corespunzătoare și definitivă, și aceasta din cauza, că îi lipsește dela bază *principiul unitar*, care se faciliteze deslegarea chestiunilor de amănunt.

Doctrina cea veche pentru căutarea acestui principiu unitar, care să ușureze soluționarea sigură a tuturor chestiunilor de amănunt, ce pot surveni în materie de drept privat internațional, nu a cruțat nici o osteneală și a dezvoltat o activitate gigantică. Toate străduințele i-au ramas însă zadarnice, căci principiul mult urmărit, nici până astăzi nu a putut fi descoperit.

Nu încapă nici o îndoială, că Savigny prin formularea principului, că în caz de conflict de legi urmează a fi aplicate, normele acelui sistem de drept *cari se potrivesc mai bine cu natura de drept și caracterul raportului de drept, asupra căruia urmează a se statua*, și că prin accentuarea *principiului teritorial* a adus problema aceasta cu

un pas mai aproape de deslegare. Nu poate fi îndoelnic nici aceea că Zittelman prin revelarea bazelor principiale ale *capacității juridice* și prin invocarea de noi și spirituale motive întru sprijinirea și justificarea principului *locus regit actum*, a lămurit o mare parte din materia aceasta tulbură: doctrina cea veche totuși nu a izbutit a da problemei acesteia o soluțiune fericită și definitivă.

Reprezentanții doctrinei mai noi, observând, că pe căile înaintașilor nu se poate ajunge scopul umărit, le-au părăsit și înaintând pe alte căi ne-au dat rezultate, cari ne îndreptătesc a crede, că rezolvirea definitivă a problemei acesteia nu va mai întârzia mult timp. E probabil însă, că se va putea ajunge la o soluție fericită *numai cu concursul tuturor națiunilor civilizate*. În această privință primul pas sa făcut cu ocaziunea congresului din anul 1900 de la Haaga.

Astăzi se poate afirma fără de ezitare, că doctrina mai nouă este deja de acord, că în caz de conflict de legi, *partea națională a dreptului indigen* (principiile fundamentale, de la cari voința națională nu permite abateri, manogamia, status, capacitatea juridică, căsătoria, dreptul succesoral etc.) *trebuie se fie obligătoare pentru supuși, ori unde se vor afla ei și ori unde vor întreprinde acțiuni cu consecințe juridice, iar partea universa'ă a dreptului indigen* (obligatio etc.) *trebuie se fie supusă principiului teritorial*.

Doctrina de astăzi, în caz de colizie de legi, urmează așa dară două principii:

1. *Principiul dreptului indigen.*
2. *Principiul teritorial.*

Principiul dreptului indigen, se aplică în toate cazurile, în cari caracterul național al dreptului indigen este de însemnătate covârșitoare; iar principiul teritorial își află aplicarea asupra normelor de drept cu caracter universal, adică asupra *drepturilor reale* (jura in re) și asupra *drepturilor personale* (obligatio). Principiul dreptului indigen însă și aici își produce efectul, căci capacitatea juridică de exemplu și în cazul acela cade sub dispozițiunile dreptului indigen, când raportul de drept asupra căruia urmează a se statua, reclamă aplicarea principului teritorial. În ce privește *drepturile personale* doctrina mai nouă urmează principiul teritorial (lex fori), numai când părțile nu au avut în vedere dispozițiunile unui sistem de drept strein, căci este știut, că normele dreptului obligațiilor fiind de *natură dispozitivă*, părțile au facultatea de a li-se supune, ori

de a se abate dela acelea după bunul lor plac, ceea ce nu e cazul cu drepturile reale, cari sunt de natură imperativă.

Acestea sunt — în linii generale — principiile de cari se căluzește doctrina mai nouă în materia de drept privat internațional, cari deși sunt cu mult mai înaintate de cât principiile doctrinei celei vechi, totuși lasă încă mult de dorit, căci și astăzi se pot ivi chestii de amănunt, cari pot fi soluționate în mod diferit.

Emilian Sfetcu,
Judecător-șef al ocolului
Miercurea-Sibului.

Reforma ordonanței No. 4070/1915

(Despre procedura concordatului forțat în afară de faliment)

I.

Cazurile dese ale concordatelor forțate ce s'au produs în ultimul timp sunt rezultatul unei crize economice grave, care este începutul normalizării comerțului în deosebi. Ne putem deci aștepta la numeroase proceduri de concordate forțate. În foarte multe cazuri însă petiționarii concordatelor forțate voesc să scape numai de plata datorii lor. Evident că în astfel de împrejurări se impune în mod imperativ introducerea unor dispozițiuni precise pentru asigurarea într'o mai mare măsură a drepturilor creditorilor.

Ordonanța 4070/1915, cu toate că s'a redactat și s'a pus în vigoare în baza art. 16-a legii LXIII: 1912 despre dispozițiunile excepționale pentru caz de războiu, precum și art. 14 a legii suplimentare L: 1914, în timpul războiului, ea n'a fost înființată cu scopul ca după războiu să înceteze, ci această procedură este bine venită să reguleze și raporturile normale ale vieții economice.

Cazurile din trecut ne-a arătat însă că, dispozițiunile ordonanței în vigoare au multe lacune, unele dintre ele trebuiesc modificate, iar altele chiar desființate.

Dreptul de a cere concordat forțat

Conform art. 1 din ordonanță, orice debitor, ale cărui datorii îi întrec averea, sau a devenit insolubil, poate cere ordonarea concordatului forțat.¹

Această dispozițiune arată că, ordonanța nu cere nici o calificare personală a debitorului, cu toate că în art. 4, 21, 38 și 40 vorbește despre bilanș, ce trebuie prezentat la cererea concordatului.

Pornind de la principiul că procedura concordatului forțat oferă posibilitatea evitării falimentului pentru debitorii ce-și pot da socoteală despre averea lor pierdută și că în această procedură se cere o apărare temeinică în favoarea creditorilor, ordon-

nanța, prin calificarea subiectivă a debitorului ar trebui să permită ca numai comerciantul înregistrat să poată cere deschiderea concordatului forțat. Dacă însă petiționarul nu este comerciant, să aibă registre legalizate.

Conform art. 16 din Cod. com. în genere toți comercianții sunt datori să-și înregistreze firma. Cu toate că pentru neefectuarea înregistrării sunt prevăzute penalități în art. 21 Cod. com., totuși această dispozițiune devine inexecutorie în fapt. Prin dispozițiunea de mai sus i-s'ar da un ajutor și acestei dispozițiuni, ce nu se prea aplică strict în viața practică.

Dar afară de aceasta, devenind astfel în esență obligativitatea conducerii registrelor comerciale legalizate, debitorii vor putea fi controlați amănunțit în privința administrării averii.

Dacă se poate constata că registrele comerciale au fost ținute regulat și precis, se vor putea opune obstacol oricăror fapte ale debitorului, ce ar tinde spre frustrarea și eludarea intereselor creditorilor. Astfel va fi imposibilă instituirea creditelor fictive, se vor putea găsi părțile de avere ascunse și astfel concentrându-se întreaga avere existentă spre satisfacerea tuturor creditorilor deopotrivă, vor fi împiedecate învoielile și acordurile clandestine dintre unii creditori și debitor în scopul de a se asigura astfel volarea concordatului.

Din cărșile comerciale ținute regulat se va putea controla exactitatea datelor din bilanș, care conform chiar dispozițiunei art. 244 din legea falimentului se va construi conform normelor Cod. com.

Ordonanța în art. 4 ne dă câteva îndrumări vagi în privința bilanșului provizoriu, credem însă că acesta nu s'ar putea face decât conform normelor prevăzute de Cod. com.²

Procedura concordatului forțat nu poate fi lăsată să se bazeze pe simple afirmațiuni ale debitorului; ci datele arătate de debitor trebuiesc să fie controlabile. Nimic nu poate fi mai potrivit, decât introducerea dispozițiunei legale în ordonanță că petiționarul concordatului forțat trebuie să fie sau comerciant înregistrat, sau să aibă registre legalizate ținute în regulă.

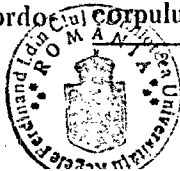
Forma cererii

Deschiderea procedurii de concordat forțat se face printr'o cerere formulată către tribunalul ce ar fi competent pentru deschiderea falimentului. Această cerere conform art. 3 din ordonanță se va putea face în persoană, sau prin mandatar. În caz dacă se face personal sau nu prin avocat, iscălitura de pe cerere va trebui să fie autentificată de judecătorie sau notar public.

Având în vedere că legea pentru organizarea corpului de avocați în art. 40 prevede că orice pe-

¹ Excepție pet. 6 din art. 1 și art. 7, pet. 2.

Vezi: art. 26—28, 188, 199, 243, 459 și 460. Cod. com.

lije introdusă la tribunale, sau Curți va trebui con-
trasemnată de avocați, dispoziția art. 3 trebuie modi-
ficată, deoarece instanța competentă este în orice
caz tribunalul, conform art. 72 din legea falimentului.

Această dispoziție necesită cu atât mai vârtos
o modificare, deoarece din poziția a doua a art. 3
reese că mandatarul poate fi nu numai avocat, ci și
o persoană arătată de art 95 din pr. civ.

În consecință se cere reprezentanța obligatorie
prin avocat.

Oferta

Oferta trebuie să se anexeze separat la cerere
și ea trebuie să fie asemenea semnată de către peti-
ționar. Această condiție să se arate precis în textul legii.

Bilanțul

Conform art. 4 la cerere se va anexa un bilanț
provizoriu. În privința întocmirii bilanțului, ordonanța
nu prevede clar normele ce trebuiesc aplicate.
Această lacună trebuie înlăturată prin obligarea peti-
ționarului să întocmească bilanțul conform normelor
codului comercial.

Ordonanța de altfel nici dela firmele înregistrate
nu cere alt bilanț, decât confruntarea averii cu su-
mele datoriiilor ce le are. Ori firmele înregistrate au
prevăzute normele întocmirii bilanțului în cod. com.

Deci urmează ca această contradicție să fie
asemenea înlăturată.

Cota minimală

Ordonanța în art. 6 îndreptățește pe Min. de justi-
ție și de comerț, ca de comun acord să fixeze mini-
mul cotei ofertei, precum și maxima durată a terme-
nului pentru plata datoriiilor aranjate prin concordat
forțat.

Se accentuează, că ordonanța n'a obligat, ci a
îndreptățit numai pe miniștrii amintiți mai sus pentru sta-
bilirea cotei și a termenului de plată. Este deci o
dispoziție facultativă.

Motivul, pentru care ordonanța n'a stabilit cota
este faptul, că atunci când s'a publicat această ordon-
nanță nu se putea ști dela început efectele practice
ale normelor inaugurate prin ea însăși și nu se puteau
cunoaște împrejurările financiare, cari determină de
multe ori și mărimea cotei.

Azi nu mai poate exista acest dubiu. Stabilirea
minimumului cotei este pentru asigurarea creditorilor
mici, ca astfel creditorii mari să nu determine pentru
cei mici o cotă imposibilă și ridicolă. Pe de altă
parte stabilirea cotei, forțează pe debitor să nu tără-
găneze cererea concordatului forțat timp îndelungat
ci să formuleze petiția atunci, când dispune încă de
cvanțumul averii față care poate oferi cota mi-
nimală³⁾.

³⁾ Vezi: Concordatul forțat Eleonora Szilágyi s. a. Tri-
bunalul Cluj, care cu toate că se lupta de mult deja cu greu-
tăți de plată, a tărăgănit cererea concordatului mai un an de
zile și la urmă oferă numai 25% creditorilor săi.

În alte privințe tărăgănirea infinită a cererii con-
cordatului forțat dă ragaz debitorului să se pre-
pare de concordat: să asigure pe unii creditori cu be-
neficii mai mari, să le cedeze gaj sau altă bază de în-
destulare separată, să sustragă încetul-cu încetul din
averea firmei, formându-și rezerve pentru sine însăși
și frustrând creditorii.

Din aceste motive se cere și fixarea termenului
de plată a cotei oferite.

S'ar putea propune ca cota minimală să se
fixeze la 50%, iar termenul de plată la un an. De
sigur s'ar menține și alin. 2. art. 6.

Dincontră se poate argumenta că uneori prin
fixarea cotei s'ar împiedeca concordatul unora,
ce ar fi în însuși interesul economiei naționale, pe
de altă parte mărimea cotei se schimbă după împre-
jurările financiare.

Pentru astfel de cazuri s'ar putea face o dero-
gare dela norma generală, când motivul încetării plăși-
lor s'a întâmplat din cauza unei forțe majore, d. e.
incendiu, cutremur de pământ, trăsnet etc.⁴⁾.

Toluși această dispoziție n'ar fi potrivită dâ-
du-se loc multor potriviri și inscenări de forță majoră.

De altfel mărimea cotei s'ar putea schimba din
timp în timp.

(Va urma)

Dr. I. Bartha
avocat, Cluj.

Execuția imobiliară în Ardeal

(Defectele legii de urmărire)

Legea de execuție ardeleană (articolul de lege
60 din anul 1881) în partea care reglementează exe-
cuția imobiliară, se caracterizează printr'o procedură
extrem de greoaie, formalistică și îndelungată. Proce-
dura de execuție ar trebui să conțină norme prin
care hotărârile judecătorești să se poată executa
rapid, simplu și eficace, dând posibilitatea părții
câștigătoare în proces de a-și realiza grabnic dreptul
material. Felul însă cum legiuitorul maghiar a norma-
lizat procedura execuției, când obiectul aceleia pri-
vește un imobil, nu numai că îngreuiază realizarea
dreptului material câștigat în justiție, dar prin ne-
număratele căi de atac, ce se acordă celui urmărit,
prin cauzele de nulitate prevăzute pentru multe defecte
de formă fără importanță, face aproape iluzorie hotă-
rârea judecătorească, care constituie sau recunoaște
vreun drept material. Legea despre promulgarea pro-
cedurei civile (art. 54 din anul 1912) a simplificat
întru câtva și execuția imobiliară, reducând căile de
atac. Însă modificările din legea de promulgare sunt
numai incidentale și nu schimbă sistemul fundamental
al legii execuționale, care a rămas și mai departe
un sistem de protejire al urmăritului și în deosebi

⁴⁾ Vezi: Concordatele Friedmann Maurișu, Stotter, tribu-
nalul Cluj. Incendiu.

al debitorului recalculant, atunci când este vorba de incasarea unei creanțe garantată prin ipotecă. Defecțele acestui sistem se evidențiază îndeosebi într-o eră de refacere și consolidare, cum este cea prin care trecem în prezent. Creditorul care și-a asigurat creanța prin ipotecă, trebuie să poarte proces, — de multe ori 3—4 ani, dacă debitorul opune rezistență, — pentru asigurarea creanței de către justiție, căci procedura civilă prin formalismul ei rigid îi oferă debitorului toate posibilitățile de a lungi procesul. După un proces îndelungat purtat cu mari cheltuieli, creditorul abea așteaptă să-și vadă creanța incasată. Dar după sentința definitivă urmează o a doua procedură, tot așa de costisitoare și tot așa de greoaie și îndelungată ca și procesul: incasarea creanței prin licitația imobilului ipotecat. Dacă debitorul a atacat din cauze de formă cu recurs decizia de intabularea dreptului ipotecar, apoi mai târziu decizia și publicarea de licitație, și dacă aceste căi de atac au rămas fără rezultat, și creditorul poate să obțină înerea licitației, atunci urmează § 167, care pentru toate nimicurile admite anularea licitației fiindă cu mare trudă și cu și mai mare cheltuielă. Dar dacă și contestația și recursul contra licitației (ambele sunt admise paralel!) se resping și după 6—8 luni licitația rămâne definitivă, urmează procedura serierii creanțelor, care în sine reclamă 10—12 luni până la consemnarea banilor. Acest sistem greoiu își are cauza pe deoparte în legătura pe care execuția imobiliară îl are cu instituțiunea cărții funduare, iar de altă parte acest sistem de protejire al debitorului când e vorba de a-și pierde imobilul său își are și dedesubturile lui politico-istorice. Statul maghiar a fost stat agricol și pământul era în mâna națiunii dominante și în majoritate zdrobitoare, în mâna clasei de sus (aristocrație și nemeșime). Nu este mirare deci dacă în normele de execuție imobiliară în contrast cu execuția mobilă găsim urmele unui sistem feudal încetat pe hârtie în 1848, dar rămas în realitate și mai departe, din cauza că acest sistem armoniza perfect cu tendințele politice agrare maghiare, care a avut scopul mărturisit de a salvarda avutul imobiliar aflător în mâinile națiunii stăpânitoare. Fără de cerințele politice și agrare trebuia să amuțască interesele industriei și comerțului, ambele în început de dezvoltare. Aceste considerațiuni de înaltă politică agrară reiesă clar din unele dispozițiuni ale legii, cari prevăd publicarea licitației, când prețul de strigare trece peste 2000 floreni nu numai în gazetele locale, dar și în Monitorul Oficial, iar termenul de licitație nu poate să fie mai apropiat de 90 zile, iar sub prețul de 2000 floreni licitația imobilelor nu este îngăduită de atâtă garanții. Este evident că sub prețul de 2000 floreni se vindeau imobilele micilor agricultori, cari erau în mare parte în mâinile naționalităților, în zăburile ungurești proprietatea latifundiară fiind covârși-

toare. Sunt dispozițiuni antidemocratice și anacronice acestea și în legea ce se va unifica fie în cadrele procedurii civile, fie separat, nu e permis să mai existe. În urma legii de expropriere și improprietărire, proprietatea mică va trebui să fie pusă pe picior de egalitate cu proprietatea mare și mijlocie sub toate aspectele, deci și în normele execuției imobiliare. Dar nu creind un sistem de protejire exagerat ci în o egalare cu averea mișcătoare. Legea cea nouă de execuție va trebui să faciliteze și să accelereze incasarea creanțelor atât din averea mișcătoare, cât și din cea nemișcătoare, egalizând astfel rolul capitalului rulant — ca factor susținător al industriei și comerțului, — cu acela al proprietății imobiliare. Aceasta egalizare este reclamată de marile interese ale industriei și comerțului, factori hotărâtori în desolvarea și consolidarea gospodăriei naționale. O protecțiune exagerată a proprietății imobiliare are repercusiune asupra consolidării economiei naționale și în deosebi asupra scumpetei. Dacă debitorii ipotecari nu plătesc la termen datoriile lor, biziindu-se pe încelinalea proceselor și a execuției imobiliare, instituțiile financiare creditoare, pentru a se despăgubi de pierderea ce constituie diferența între dobânda legală și cea bancară reclamată de necesitățile economice financiare, vor urca tot mai mult dobânzile și proviziile, contribuind astfel la scumpirea vieții pe toată linia. Iată de ce credem noi că în viitoarea lege de execuție unificată, pe care o dorim să se împluiască cât mai grabnic, se va abandona sistemul legii ardelenice și ne vom apropria de sistemul legii actuale din vechiul regat, care e mai simplu și mai eficace. Această eficacitate o cere și principiul dreptului de gaj și ipotecă, esența căruia este incasarea creanței în caz de neplată la scadență din bunurile primite spre acoperire în gaj sau cu ipotecă. Orice dispoziție restrictivă a execuției silite valămă acest drept real.

Dr. I. Tolciu
avocat în Cluj.

Consecințele neunificării legilor penale din Ardeal și rezultatele date în aplicarea art. 78 și 81 Cod. Silv.

Îmi propun a semnala din nou prin cazuri concrete rezultatele la care sunt forțate a ajunge organele chemate a aplica legile când, la fiecare pas întâmpina dificultăți în aplicarea constantă și sigură a două legislațiuni cu principii diametral opuse, care anihiliază normele clare și hotărâtoare în soluționarea cazurilor supuse rezolvării judecătorilor respectivi.

Din art. 78 Cod. silvic rezultă clar, că dacă contra lui X. se dresează de către organele ad-hoc procese verbale în sensul textului sus citat, X. devine înculpat și rămâne înculpat sub sancțiune penală, până când acest X. va fi capabil se restorne puterea probantă a actului prin înscrierea în fals, dacă delictul este flagrant sau prin proba contrară dacă delictul

este neflagrant.

Totuși unele instanțe judecătorești din forul II, aplicând legiului speciale de mai sus, principiile proc. penale din Ardeal găsesc insuficientă puterea probatorie a actelor prevăzute în Art. 78 Cod. silv. cu toate, că legiuitorul în art. 85 a aceluiaș cod obligă pe judecători să ia în considerațiune actele, și Pr. verbale de constatarea delictului, abstracție făcându-se de controlul altei legiuri în cazul nostru de pr. P. Ardeal. Și atunci ajungem la următorul rezultat straniu: X inculpat dat judecăței de agenții silvici, cari s'au conformat în totul dispozițiunei art. 78 cod. silv. este condamnat de forul I, conform art. 78 și 81 la pedepsele corespunzătoare faptului comis; forul I, pentru complectarea probei vinovăției lui X, citează martorii și dispune ascultarea lor, martori care în primul rând sunt agenții silvici și persoanele de care au fost însoșiți la inspecțiile de serviciu. Instanța găsind depunerile martorilor concordante cu elementele pr. verbal aplica pedeapsa cuvenită inculpatului. Inculpatul apelează sentința la forul II, natural la acest for cauza este din nou desbătută și iată ca surpriză pentru forul I, că se conlești principiile enumerate în art. 78, 81 și 85 cod. silv. de forul II, sentința este reformată în totul găsindu-se, că procesele verbale de sus nu constituiesc în sine o dovadă suficientă a culpabilităței infractorului, cu toate, că inculpatul nu s'a înscris în fals, sau n'a probat nevalabilitatea actelor de mai sus ca acte publice și de ordine publică și ca atare inculpatul este achitat pe baza art. 326 al 2 P. P. Mai departe forul II găsește cu cale, că dacă procesele verbale de mai sus întrunesc elementele legale și valabile în justiție totuși se susține că este necesară alestațiunea valabilă a mai multor martori nu a unui singur martor pentru achitarea sau condamnarea inculpatului, cu alte cuvinte forul II susține teoria existentă la Romani „Testis unus testis nullus“ teorie care nu cadrează azi cu legiurile, doctrina și jurisprudența modernă. Și atunci iată rezultatul straniu, final, și păgubitor statului: X. nu-i culpabil deși a săvârșit delictul, deși a cauzat paguba statului, X sfidează autoritățile penale X. este achitat, pentru că agentul care a instrumentat proces verbal de delict flagrant, sau neflagrant, n'a luat cu sine la fața locului comiterea faptului, căji-va martori care de vîzu să constate faptul sevârșit. Dar pentru Dumnezeu care este puterea probantă a proceselor verbale, dresate în cauză, pentru ce legiuitorul le-a dat atâta tîrie pentru-ce le-a îngrădit cu atâtea formalități substanțiale?

Respunsul nu poate fi decât unul singur: nedermerirea instanței în aplicarea legiurii noi, ne având convingerea în alegerea normelor hotărâtoare în cauză, ne având o normă care să stabilească o tranziție, de la efectele legiurii de origină, cu legea specială nouă, transplantată într'o regiune unde alte norme,

au călăuzit mersul administrativ și economic și actual-minte urmează ca alte principii să călăuzească același organism care s'a adaptat la legile locale.

Nimic nu împedecă însă, ca instanțele judiciare se aplice cu toată stricteța o legiure nouă extinsă asupra unui teritor dobândit cu atâtea jertfe, când normele acesei legiurii, nu lovesc în interesele cetățenești și nici nu aduc prejudiciu sau jignire mediului nou social, unde legiurirea trebuie se devină normă întegrantă și obligatorie de aplicarea principiilor constante pentru bunul mers al justiției și pentru propășirea siguranței statului român. În rezumat instanțele din forul II vor avea ca datorie, să aplice în locul maximei „Testis, unus testis nullus“ maxima veche aplicabilă și azi de multe ori salutară intereselor statului întregii, până la complectă și metodică unificare legislativă maxima: Dura lex sed scripta.

Dr. Const. Bazali
Judecător, Baia-Mare.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ DE INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Secțiunea III Ardeal

Impozit. Recurs contra hotărîrii comisiei administrative. Recurs nemotivat, cu călcarea cerințelor § 90 legea XXVI din 1896. (Deciziunea No. 1811—922).

Secțiunea III Bucovina

Julecată arbitrală. Proces pentru anularea unei hotărîri arbitrale. Compromis. Obiectul lui. Pronunțarea arbitrilor. Dacă au depășit competența lor. Raporturile de societate dintre părți. Intențiunea lor. Renunșare dela pretențiuni. Proba ei. Procedura desbaterilor orale înaintea arbitrilor. Desfășurarea probelor administrative înaintea lor. § 477 al. 4 și 5, § 587 și 495 al. 2 pr. civ. Inchiderea desbaterilor. Când se pulea face. Invinovățirea arbitrilor de infracțiuni pedepsite de lege. Cercetarea învinuirii de mituire, de tribunal. Nelemeinicia ei. § 595 al. 8 și 530 al. 4 pr. civ. (Deciziunea No. 1476—922).

Secțiunea I. Ardeal

Proces de reînnoire. Cerere de reviziune a sentinței Curții de Apel într'o cauză de reînnoire a procesului fundamental nesuscetibil de reviziune. Inadmisibilitate. Ordonanța Consiliului Dirigent No. 44—920. Ord. circulară din 10 Martie 1920. Legalitatea lor. § 574 pr. civilă (Deciziunea No. 1180—922).

Competență. Recurs direct la Casație contra sentinței tribunalului dată ca for apelativ. Inadmisibilitate. Trimiterea cauzei la Curtea de Apel. § 4, 525 și 550 pr. civ. (Deciziunea No. 1181—922).

Extradare de avere imobilă. Acțiune introdusă contra soțului pentru extradarea averii imobile separt și paralel cu procesul de divorț. Suportarea speselor. § 687 pr. civ. (Deciziunea No. 1220—922).

Extradare de avere imobilă. Aprecierea dovezilor. § 270 pr. civilă. Dovadă prin martori. Întregirea ei prin jurământul deferit reclamantei, asupra proprietății bunurilor reclamate. Obligarea părătului a plăti valoarea obiectelor care nu mai erau în natură. § 394 pr. civ. 541 și § 1287 C. civ. austriac. (Deciziunea No. 1313—922).

Secțiunea I. Bucovina

Acțiune în desdaunare. Reviziune pe motiv de nulitatea procedurii de înmănare a acțiunii și primei citațiuni. Sentință vijios și incomplect redactată de Curtea de Apel asupra acestui mijloc de apărare. § 104 și

106 pr. civ. austriacă. Cauză de nulitate prevăzută de § 477 al. 9 din aceeași procedură. Neadmisibilitatea speșelor de judecată prelinse de partea adversă. § 514 și urm. (Deciziunea No. 1183—922).

Acțiune imobiliară. Fapte noi induse în instanța apelativă. Neadmisibilitate. § 482 pr. civ. Motiv de recurs nedesvoltat legal. Simulațiunea contractului de vindere. Inabularea în registrul fonciar a dreptului prelinse de părât. Proba seriozității contractului. Lipsa de just titlu de profesune pentru părât § 366 și 369 c. civ. austriac. § 503 al. 4 pr. civilă. (Deciziunea No. 1218—922).

Oficii de închiriere. Proces pentru atribuirea locuinței devenite libere prin oficiul de închiriere. Caracterul oficiilor de închiriere ca instanțe administrative. Natura apelului prevăzut de lege asupra acestor oficii. Recurs, sau apel, fie la instanța apelativă fie în Casație. Neadmisibilitatea recursului contra sentințelor confirmative ale Curțiilor de Apel. Art. 7—9, 13, 14, 21 legea oficiilor de închiriere și 59 din regulamentul ei. § 461, 514 și urm. și 528 pr. civilă. (Deciziunea No. 1124—922).

Secțiunea III Ardeal

Impozit. Recurs contra hotărârii comisunii de reclamare. Tardivitatea recursului. § 96 legea XXVI din 1896. (Deciziunea No. 1348—922).

Contrabandă vamală. Recursul Ministerului de finanțe. Recurs direct și nemotivat, ca alare neregulat în baza §-lui 527 pr. civ. Recursul același Minister introdus la tribunal. Proces verbal de contrabandă făcând probă până la inscripțiunea în fals. Anularea deciziunii aprobative a procesului verbal de către tribunal. Illegalitatea procedurii. Violarea art. 215 și 216 din legea vămilor. (Deciziunea No. 13522—922).

Taxe de consumațiune. Statutul orășenesc asupra conductei de apă din Dej. Apă consumată în plus. Conduct defectos. Omiterea recurentului de a anunța întreprinderea. Responsabilitate și obligațiune de plată a apei consumată în plus. § 71 din Statut. (Deciziunea No. 1353—922).

Impozit. Regulamentul municipiului Arad. Impozit pe hoteluri și cafenele. Recurs contra hotărârii comisunii administrative. Inadmisibilitate. Competința ministerului de interne de a judeca în a 3-a instanță. (Deciziunea No. 1358—922).

Impozit. Constatările comisunii de apel. Dreptul ei de a se baza pe datele comisunii de conscriere. (Deciziunea No. 1368—922).

SECȚIUNEA III

Decizia No. 1811—922 Ardeal Dosar No. 3061—922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Ida Ambrus în contra hotărârii No. 68—922 a Comisiunii Administrative a orașului Timișoara. În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză. Curtea Deliberând. Asupra recursului:

Văzând că recurentul prin recursul său cerând: „a constata și hotărâ pe lângă aceleiași motive, că prin urmare recursul său astfel formulat nu conține nici un motiv.

Văzând, că deci recursul s'a înaintat fără îndeplinirea cerințelor prescrise în punctele 3 și 6 al §-lui 90, din leg. XXVI: 1896.

Văzând că astfel fiind, recursul suferă de omisiuni esențiale, în norma cărora, conform dispozițiunii din ultim al §-lui 105 din aceeași lege, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii. Respinge recursul.

Data în Camera de Consiliu azi 5 Decembrie 1922.

SECȚIUNEA III

Decizia No. 1476—922 Bucovina Dosar No. 2574—922

În procesul lui Chaim Ebner, comerciant în Suceava, reclamant, prin procurațiunea avocatului Dr.

Terner în Suceava, în contra lui Iacob Hass, comerciant în Balacina; părât, prin procurațiunea avocatului Dr. Rem în Cernăuși, pentru anularea unei hotărâri arbitrale.

S'a luat în cercetare reviziunea reclamantului în contra deciziunii Curții de Apel Cernăuși din 27 Iunie 1922, Bc. 540|4—922, prin care s'a respins apelul reclamantului și s'a confirmat sentința Tribunalului Suceava din 28 Aprilie 1922, Cg. 1124|15—921.

Curtea Deliberând asupra motivelor de recurs: Recurentul invocă:

1. Defectuoșitatea procedurii (paragraf. 503, p. 2 proc. civ.);

2. contraziceri cu actele procesului (paragraf 503, p. 3 proc. civ.);

3. greșită aplicare a legii (paragraf 503, p. 4 proc. civ.).

1. Recurentul reeditează în reviziune peste tot ceea ce a spus deja în apel și dezvoltă în deosebi privitor la motivele de anulare a hotărârii de arbitru prevăzute în paragraf 595, p. 1 și 5 proc. civ., că în compromis s'arată în aliniatul 1, că nu toate cinci afaceri, la cari părțile erau asociate, formau obiectul compromisului, ci numai raportul social arătat în documentele din 26 Septembrie 1918 și 27 Decembrie 1919.

În aliniatul 2, se mai estinde, zice recurentul, competența arbitrilor într'acolo, că vor avea să stabilească participarea în procente privitor la întreprinderea Hatna-Călinești. În aliniatul III, se lămurește numai aliniatul I. Arbitrii ar fi avut deci căderea, spune recurentul mai departe, să se pronunțe numai asupra celor două afaceri arătate sub l. a. și b. ale acțiunii, nu însă și asupra celei de sub punctul l. c. Privitor la afacerea sub l. b. (Hatna-Călinești) arbitrii erau în drept să se pronunțe numai asupra participățiunii procentuale, dar nu să și împartă acest fond social. Arbitrii însă din potrivă se pronunță asupra diviziunii și nu asupra porțiunii procentuale.

Desvoltările recurentului sunt pe de-a-întregul greșite, absolut greșite. Căci în compromis se stabilește ca obiect al hotărârii, ce avea să se dea de către arbitrii.

În aliniatul I; Desfacerea raportului de Societate ce există între părți, raport care este arătat în parte în scrisorile din 26 Septembrie 1918, și 17 Decembrie 1919. Chiar din aceste cuvinte rezultă, că asupra întregului raport de Societate, care era în ființă între părți, aveau să hotărăscă arbitrii, nu numai asupra celui arătat în cele două scrisori.

La aliniatul 2, se prevede fixarea și a participațiunii procentuale privitor la întreprinderea Hatna-Călinești.

În aliniatul 3, se spune în compromis, că hotărârea va cuprinde toate diferendele, care rezultă din toate afacerile, că arbitrii vor disolva raportul de Societate între părți, vor arăta modul împărțirii și vor fixa, ce se cuvine fie căreia dintre părți.

Nu încapă nici o îndoială, că intențiunea părților era de a disolva orice legături de Societate, ce existau între ele. Aceasta rezultă neted din cuvintele „în parte arătate în cele două scrisori“ din cuvântul „și“, apoi din cuvintele „toate diferendele“, „toate afacerile“. De altfel în memoriul său pregătit din 7 Februarie 1922, recurentul singur admite, că toate afacerile, la care părțile erau asociate, formau obiectul compromisului. Cât despre întreprinderea Hatna-Călinești (punctul l. b. al acțiunii), arbitrii erau în drept să se pronunțe și asupra împărțirii

fondului social din această întreprindere, nu numai asupra cotei procentuale. Dacă compromisul prevede la această afacere, că arbitrii or fixa cota procentuală, apoi chiar în însuși compromisul se adaugă, că aceasta se va face, pentru că Hass pretinde 18% iar Ebner susținea, că părți adverse i se cuvin numai câteva procente. De vreme ce însă prin compromis s'an dat în judecată arbitrilor toate diferendele din toate afacerile, având dânsii să-și hotărască. ce i se cuvine fiecărei dintre părți, evident că arbitrii aveau căderea să-și împartă și să atribue părțile cuvenite. Făcând această împărțire ei s'au pronunțat implicit și asupra porțiunii procentuale.

Iar cât despre afacerea de parcelare arătată la punctul I. d. al acțiunii, Tribunalul a constatat în temelul depozitiilor, ce le-au depus arbitrii ca martori și Curtea de Apel a adoptat această constatare, că părțile au renunțat la judecarea acestei chestiuni. Recurentul invocă defectuoșitatea procedurii pe motiv, că a propus probe din care ar rezultă, că nu este cu putință, să fi făcut o atare renunțare, ar rezulta așadar, că martorii ascultați nu merită de a fi crezuți.

Dar prin aceasta recurentul combate aprecierea dovezilor, ceea ce este inadmisibil în reviziune. Deosebit de aceasta probele propuse asupra unor indicii depărtate cu drept cuvânt au fost respinse, pentru că nu erau propice de a dovedi susținerile recurentului.

Bine au judecat prin urmare instanțele inferioare, când au găsit, că compromisul nu suferă de defectul de a fi nelămurit și neprecis și deci nevalabil (Paragraf 595 p. I. proc. civ.), apoi că ar arbitrii nu au trecut peste marginile competenței arătate în compromis.

II. Instanțele inferioare au găsit, că și motivul prevăzut în § 595 p. 2 proc. civ., că recurentul n'a fost ascultat la debaterile orale ale arbitrilor, este neîntemeiat. Recurentul se plânge de aceasta. El a invocat.

1. Că arbitrii au amânat dezbaterile asupra unei sume de 10.000 coroane, nu au mai revenit însă ulterior acestui punct și nu l'au ascultat pe recurent în această privință.

2. Că s'au amânat dezbaterile asupra inventarului produs de pârât privitor la rezervele de lemne și pentru a se produce de către recurentul de azi bilanțul pentru lunile Iulie și August 1921, că însă arbitrii au dat ulterior, la 28 August 1921, hotărârea, fără al mai asculta.

3. Că arbitrii i-au dat asigurări recurentului, că însă au dat hotărârea, fără să-l mai asculte pe recurent asupra acestui punct.

Dar Tribunalul a constatat și Curtea de Apel a acceptat această constatare, că cele 10.000 coroane, s'au socotit de către arbitrii în sarcina pârâtului, că s'a făcut-o reducere la rezervele de lemne în favorul recurentului, că arbitrii au comunicat părților, că vor da hotărârea la 26 August, dacă vor termina, iar dacă nu vor isprăvi, atunci la o dată ulterioară, mai departe că au prevenit părțile, că le vor mai asculta numai dacă vor mai avea nevoie, ceea ce însă n'a mai fost de lipsă și că o asigurare de felul celei arătate sub 3 n'a fost dată recurentului de către arbitrii, argumentând, că asigurarea dată de Sleir singur și aceasta înainte de a se face compromisul, nu obligă pe arbitrii.

Instanțele inferioare au mai constatat, că arbitrii aveau la dispoziție registre, socoteli, bilanțuri, schițe ș. a. și s'au deplasat și la fata locului. Mai constată însă, că recurentul de azi a luat parte în repetite rânduri la debaterile arbitrilor și a fost ascultat și că din desvoljările recurentului însuși, nu rezultă că acesta n'a avut prilej, să-și arate susținerile și întâmpinările sale.

Contrazicerea invocată de recurent între aceste constatări și actele procesului nu există. Din potrivă constatățile sunt în deplină concordanță cu probele administrate. Se mai plângă recurentul, că instanțele inferioare au dat crezământ dispozițiile arbitrilor și că nu s'au admis probele propuse de dânsul, în deosebit proba prin ascultare a părților conform §-lui 371 ș. u. ceea ce ar constitui o defectuoșitate a procedurii. Dar prin aceasta combate aprecierea dovezilor, ceea ce nu este admis în reviziune. Deosebit de aceasta ascultare părților este o probă subsidiară, care se poate admite numai dacă nu se face dovada prin celelalte probe. (§ 371 proc. civ.)

De altfel recurentul înțelege greșit dispozițiile §§ 587, 495 p. 2 proc. civ. Aceste dispozițiuni corespund §-lor 477 p. 4 și 5 proc. civ. Numai atunci este cazul aplicării lor, dacă partea n'a fost citată, dacă timpul între citații și termenul de dezbateri este atât de scurt, încât partea nu se poate prezenta, dacă nu i-s'a dat cuvântul s'au dacă interviu motive de o egală însemnătate. Dar recurentul însuși trebuie să admită, că a fost citat, că s'a prezentat, că a dezbătut. El privea pe recurent, să producă la timp bilanțul pe lunile Iunie și August 1921, și să arate susținerile sale. ce mai avea de făcut. Ceiace afirmă recurentul, că a fost indus în eroare de către arbitrii, care n'au arătat la ultima dezbateri din 25 August 1921, intențiunea lor de a nu mai ține o altă dezbateri cu părțile, nu importă, este cu desăvârșire irelevant. Chiar așa dacă ar fi, cum susține recurentul, aceasta n'ar constitui motivul §-lui 495 p. 2 proc. civ.

Arbitrii aveau căderea să închidă dezbaterile ori când, pentru că conform §-lui 587 proc. civ. stabilirea procedurii era lasată la buna lor chibzuință. Din același motiv nu importă, că contabilul David Baumann a fost ascultat în abseța părților.

Dacă recurentul desvoltă că cantitatea lennelor stabilită de către arbitrii, a întrecut cu 2000 metri cubi, rezervele adevărate de lemne și că a fost încărcat pe nedrept 36.000 lei, — apoi dânsul se rătăcește în Domeniului fondului afacerii, care nu poate fi atacat cu acțiunea prevăzută în §-ul 596 proc. civ.

III. Recurentul desvoltă mai departe, că a afirmat un șir de împrejurări, care sunt propice, de aproba, că arbitrii s'au făcut vinovați de o infracțiune, ce se pedepsește de lege. El insistă mai ales asupra faptului, că arbitrii i-au atribuit pârâtului mult prea mult din raportul său de societate.

Dar aceasta nu importă. Este indiferent, în ce sumă a constatat acordul social al pârâtului și ce lucrări a prestat. Prin aceasta atacă recurentul partea materială, de fond a hotărârei arbitrilor, ceea ce nu este inadmisibil. Celelalte împrejurări, din care recurentul implicit vrea să conchidă, că arbitrii au fost mitinși de către de către pârât, au fost cercetate de către Tribunal, care a constatat, că probele administrate au avut un rezultat negativ, din potrivă că recurentul a fost acela, care a încercat să influențeze pe arbitrii, ca să hotărască în favorul lor, oferindu-le

a le urca onorariul. Recurentul se ridică contra acestei constatări pe motiv, că ar fi în contradicție cu actualele procesul și pentru că martorii Weber Schleir n'ar fi demni de crezut. Dar pe de o parte constatarea arătată este în concordanță deplină cu probele administrative, pe de altă parte recurentul uită, că aprecierea divizilor nu poate fi combătută în reviziune, cum s'a mai arătat deja.

Bine au judecat prin urmare instanțele de inferioritate când au enunțat că nici motivul prevăzut în §-ul 595 p. 8 resp. §-ul 530 p. 4 proc. civ. nu este întemeiat.

Asfel fiind reviziunea în întregime este nefondată.

Cheltueli de a treia instanță se acordă pârâtului numai în suma de 500 lei, de vreme ce reviziunea este în cea mai mare parte numai o copie are a apelului și pe alocuirea nici nu s'au făcut modificările, ce rezultă din dispozițiile în vigoare pentru calea de atac a reviziunii.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge reviziunea.

Obligă pe recurentul Chaim Ebner să plătească intimatului Iacob Hass 500 (cinci sute) lei cheltueli de a treia instanță în termen de 14 zile sub urmărirea executivului silit.

Dată în Camera de Consiliu astăzi 27 Oct. 1922.

SECȚIUNEA I.

Decizia No. 1180—922. Ardeal Dosar No. 1242—21.

S'a luat în cercetare petiția de reviziune prezentată de reclamanții renoitori Lăgăr Cerna și Maria Iova contra sentinței Curții de Apel din Timișoara No. C. I 1052—20—1920, în cauza introdusă contra intimatului renoiți Trandafir Cornean pentru reînnoirea procesului.

Prezintă reclamanții prin avocatul Dr. Ioan Rașișan ca substituit al avocatului Dr. Trifon Lăția în baza procurii anexate la dosar.

După referatul D-lui Consilier Dr. I. Nemet, Curtea deliberând, primordial asupra acelui motiv din cererea de reviziune în sensul căruia reclamanții afirmă că deși în contra sentinței date de Curtea de Apel în procesul fundamental conform ordonanței 44/1920 a Cons. Dir. — cerere de reviziune nu s'a putut înainta, — fiind însă această ordonanță nelegală, cererea prezentă trebuie admisă.

Văzând, și replica intimatului în care combate aserțiunile expuse de reclamanți și cere respingerea petiției de reviziune.

Considerând, că § 574 din proc. civ. dispune clar și imperativ, că contra hotărârilor date în chestiunea reînnoirii și în cauza procesului numai întru atât se poate face apel întrucât hotărârea judecătorească respective s'ar fi putut ataca cu apel sau recurs în primul proces.

Considerând, că sentința dată de Curtea de Apel la 30. Mai 1920 din procesul fundamental în sensul ordonanței Cons. Dir. publicată în Gazeta Oficială No. 79/1920 No. 44/920 și în sensul ordinului circular publicat la 10 Martie 1920 în No. 95 a Gazetei Oficiale n'a putut fi atacată cu reviziune.

Considerând, că prin această ordonanță n'a fost modificat întru nimic § 574 din proc. civ. și în fine,

Considerând, că acea ordonanță adusă de organe competente dela promulgarea aceleia a fost în vigoare și a fost permanent aplicată de instanțele

judecătorești până la revocare, prin urmare excepțiunea nelegalității nu poate fi luată în considerare de unde reese evident, că nici contra sentinței pronunțată de Curtea de Apel în cauza de reînnoire nu poate fi admisă cererea de reviziune și conform §-ului 543 proc. civ. reclamanții au fost a se obliga la solvirea speșelor din reviziune.

Pentru aceste motive în numele legii înalta Curte respinge cererea de reviziune prezentată de reclamanții Lazar Cerna și Maria Iova în contra sentinței Curții de Apel din Timișoara No. C. I. 1052/20 1920 și obligă numiți reclamanți să solvească intimitul în termen de 15 zile și sub rigoarea execuției 150 lei.

Dată și citită în ședință publică azi la 10 Noiembrie 1922.

Decizia No. 1181—922. Ardeal Dosar No. 1215—921.

S'a luat în cercetare recursul înaintat de reclamanții „Comunele politice Sâmbăta de sus răsăriteană și apuseană” în contra deciziunii tribunalului din Brașov No. c. a. 3806 21—1920 în procesul intentat contra intimatului Petru Stoff pentru despăgubire.

După referatul D-lui Consilier Dr. I. Nemet, Curtea deliberând, și având în vedere că în virtutea §-ului 550 din P. c. asupra recursului — întrucât legea nu prevede excepțiune — hotărăște instanța judecătorească direct superioară și în sensul §-ului 4 din P. c. judecătoria direct superioară tribunalului este Curtea de Apel.

Considerând, că în cauza prezentă nu constituie excepțiune dela această regulă generală și nu aparține acelor categorii, în care sentința dată de tribunal, ca for apelativ în sensul §-ului 525 pr. civ. este a se revedea de înalta Curte ad Casatione, prin urmare se constată, că deliberarea asupra acestui remediu de drept nu cade în competența acestei Curți.

Pentru acest motiv înalta Curte transpune în legătură dosarul la Curtea de Apel din Târgul-Mureș pentru deliberare meritorică.

Dată și citită în ședință publică azi la 10 Noiembrie 1922.

Decizia No. 1220—922 Ardeal Dosar No. 1217—921.

S'a luat în cercetare recursul înaintat de intimatul Izidor Sössi contra deciziunii Curții de Apel din Cluj No. P. 422/6—1920 în procesul intentat de reclamanta Leo Marlon măritată cu Izidor Sössi pentru extradarea de avere imobilă.

După referatul D-lui Consilier Dr. I. Nemet, Curtea deliberând asupra recursului și văzând deciziunea afăcătă, prin care Curtea de Apel exact și fără violare de norme de procedură a enunțat, că în această deciziune nu poate avea loc dispozițiunea referitoare la suportarea speșelor.

Considerând, că în sensul §-ului 687 proc. civ. reclamanta a putut introduce acțiune contra soțului pentru extradarea averei sale mobile și separat și chiar paralel cu procesul de divorț pusă în curgere anterior acestui proces;

și considerând, că procesul conexat nu-și pierde caracterul, ci și mai departe se consideră ca proces de sine stătător, din ce apare evident, că în cazul prezent obligațiunea restituirei speșelor nici nu poate fi independentă de rezolvarea finală a cauzei de proces.

Pentru aceste motive în numele legii Înalta Curte aprobă deciziunea Curții de Apel din Cluj No. P. 422 6—1920.

Data și citită în ședință publică azi la 15 Noiembrie 1922.

Decizia No. 1313—922. Ardeal Dosar No. 575—921.

S'a luat în cercetare petiția de reviziune prezentată de intimatul Dumitru Andreica în contra sentinței tribunalului din Cluj No. c. a. 1850—7—1920 în procesul intentat de Ana Farkas măritată cu Dumitru Andreica pentru extradare de avere mobilă;

După referatul dlui Consilier Dr. I. Nemet.

Curtea deliberând, în limitele § 541 din proc. civ. asupra motivelor de cererea de reviziune în care susține intimatul, că starea de fapt stabilită de prima instanță și acceptată întru toate de tribunal, ca for apelativ este în contradicție cu conținutul scripturilor și cu normele de drept, afirmând, că depunerile marilor sunt contrare și nici nu servesc de dovadă în privința dreptului de proprietate a mobilelor din litigiu, de aceea s'a violat dispozițiunea § 369 din proc. civ. căn a fost admisă reclamanta la jurământ mai ales că în virtutea § 1237 din Cod. civ. aust. bărbatul se consideră de aquisitor principal; apoi s'a violat și dispozițiunile din 394 P. c. obligând pe intimat numai la plășirea valorii unor mobile, deși cererea din acțiune este alternativă.

Având în vedere motivele din sentința supusă reviziunii, din care rezultă, că intimatul a fost obligat a extrada mobilele înșirate în corpul sentinței, parte în natură, parte în valoarea lor precuniară fixată prin experți, constatându-se că acele sunt proprietatea exclusivă a reclamantei, iar intimatul le-a luat din posesiunea ei.

Considerând, că în sensul § 270 proc. civ. instanța de fond apreciază liber dovezile și apoi cu privire la toate circumstanțele din proces în propria sa autoritate stabilește, că în scop de întregirea dovezilor, care dintre părțile integrale este a se admite la jurământ, tribunalul ca for apelativ n'a violat norma de drept, când a primit ca dovadă depunerile marilor audiași și mărturisirea sub jurământ a reclamantei, în cazul prezent cu atât mai ales, căci depunerile soției lui Ludovic Bozonej și a soției lui Dl Aurel Jäger nici o contrarietate esențială nu se poate observa.

Considerând, că în baza dovezilor instanța de fond a constatat fapte ce sunt în contrarietate cu cele expuse în reviziune intimatului și anume a constatat, că imobilele din litigiu, reclamanta parte le-a avut înainte de căsătorie parte după căsătorie le-a cumpărat din câștigul său propriu și astfel sunt proprietatea reclamantei și față de această constatare nu poate veni în considerare prezumțiunea din § 1287 c. civ. austriac, prin urmare în sensul principiilor de drept a obligat pe intimat la predarea acelor mobile și la solvirea speselor.

Considerând, în fine, că intimatul în cursul desbaterilor a declarat, că numai o parte din mobile sunt în natură în posesiunea sa, tribunalul n'a depășit cererea din acțiune, prin urmare nu s'a violat dispozițiunea § 394 pr. civ. când privința celorlalte obiecte în loc de obiecte în natură a fost obligat a extrada valoarea fixată prin experți, de unde urmează, că cererea de reviziune este nefondată.

Pentru aceste motive, în numele legii.

Înalta Curte nu admite cererea de reviziune făcută de intimatul Dumitru Andreica, în contra sentinței tribunalului din Cluj.

Data și citită în ședință publică azi 4 Dec. 1922.

SECȚIUNEA I.

Decizia No. 1183—922. Bucovina Dosar No. 1597—22.

În procesul lui Simion Gütter din Cernăuși reclamat reprezentat prin avocatul Dr. Carol David din Cernăuși, în contra lui Moritz Bergmann din Cernăuși reprezentat prin avocatul Dr. A. Kimmelman din Cernăuși pentru desdăunare.

S'a luat în cercetare recursul, denumit inexact „reviziune“ al pârâtului în contra hotărârii Curții de Apel Cernăuși din 4 Aprilie 1922 R. 100/22—2 prin care s'a respins apelul făcut de pârât în contra sentinței în lipsă de date de Tribunalul Cernăuși în 28—V. 1921 la No. Cg. I. 336/21—2.

După referatul dlui Consilier Dr. E. Mandicevschi Curtea deliberând, asupra recursului făcut de pârât pe motivul greșitei aplicări a dispozițiilor §§-lor 106 și 104 proc. civ. și a vișiosității procedurii în apel a luat în seamă următoarele considerente.

Pârâtul a întemeiat apelul său în contra sentinței în lipsă de date de Tribunalul Cernăuși la 28—V. 1921, pe unicul motiv de nulitate din §-ul 477 cifra 4 pr. civ. susținând, că nefiind el în ziua de 17 Mai 21 acasă înmânarea acțiunii și a primei citațiuni s'a făcut de către factorul poștal la mâinele nepoatei sale Bella Silber, cu violarea dispozițiilor §§-ilor 106 și 104 din pr. civ., care ilegalitate în procedură a cauzat pentru el ridicarea posibilității de a se apăra în justiție, căci uitând Bella Silber al instanța la sosirea sa acasă despre faptul depunerii acțiunii la Oficiul poștal și că factorul a lăsat în casă încunoștiințarea despre depunere, dânsul a aflat despre introducerea acțiunii și citațiunea spre înfățișare în ziua de 28 Maiu 1921 în care zi a fost dată sentința în lipsa lui — d. cât numai întârziat adică după ce s'a fost terminat audiența în acea zi.

În cazurile de nulitate supravenite fiind procedura a se face din oficiu, era obligațiunea Curții de Apel mai întâi a cerceta și a stabili dacă procedura de înmânare în cazul prezent s'a îndeplinit conform legii, în special, dacă factorul George Ghengia, încredințat cu acea înmânare care în ziua de 17 Maiu a depus la Oficiul poștal exemplarul acțiunii cu prima citațiune menite pentru pârât și a afișat încunoștiințarea despre depunere pe ușa locuinței sau localului de comerț al pârâtului.

Cum însă motivele hotărârii atacate a instanței de apel fiind stilizate mai mult negativ nu conțin stabilirea acelor fapte din care s'ar putea deduce, dacă în cazul de față înmânarea acțiunii și a primei citațiuni, pârâtului s'a făcut în mod legal, ba chiar nici depunerea martorului George Ghengia cu privire la faptul afișării încunoștiințării despre depunere nu dă nici o deslușire, și cum acest fapt după dispozițiunea și linia a §-ului 104 al proc. civ. constituie un moment esențial pentru legalitatea depunerii, urmează, că pe de o parte procedura în apel a rămas vișioasă și incompletă, pe de altă parte, că motivele hotărârii atacate a Curții de Apel care fac o parte integrantă acelei hotărâri sunt așa defectuos redactate, încât examinarea hotărârii nu se poate face cu siguranță și că deci în afară de vișiositatea procedurii în apel acea hotărâre e lovită de nulitate conform §-ului

477 cifra 9 din proc. civ. și este a se casa, iar în ce privește cheltuelile de judecată în instanța a treia, adversarul recurentului astfel de cheltueli de drept cuvânt nu poate pretinde fiind mijlocul legal de atac în contra hotărârei Curtei de Apel recursul întocmit conform dispozițiunii §§-ilor 514 ș. ur. a proc. civ. care nu admite nici un răspuns al părții adverse, hotărârea asupra cheltuelilor de recurs rămânând rezervată conform §-ului 52 proc. civ.

Pentru aceste motive Curtea admite recursul pârâtului — inexact denumit — „reviziune“ casează ca nulă hotărârea atacată a Curtei de Apel și ordonă darea unei hotărâri noi după complectarea cercetării asupra apelului introdus de pârât luându-se eventual în seamă și cheltuelile de recurs.

Data și citită în camera de consiliu azi 10 Noembrie 1922.

Decizia No. 1218—22. Bucovina Dosar No. 860—921.

În procesul reclamantei Lolli Mehler a lui Iacob din Suceava reprezentată prin avocatul dr. Stecher din Suceava în contra al lui Gavril Boicu din Iudeșii pârât, reprezentat prin avocatul dr. Rachmuth din Suceava pentru darea în posesiune a unui imobil.

S'a luat în cercetare reviziunea pârâtului în contra deciziei tribunalului Suceava ca instanță de apel din 8 Decembrie 1921 Bc. III. 65—20-2 confirmătoare a sentinței judecătorești Suceava din 11 Noembrie 1919 C. I. 148—18-6 prin care s'a hotărât conform cu cererea din deciziune.

După referatul dlui Cons. dr. E. Mandicevski Curtea deliberând, asupra motivelor de reviziune invocate conform §-ului 503 cifra 2, 3 și 4 din proc. civ. și anume,

a) asupra motivului întâi vișioasă fiind procedura în apel când instanța de apel a refuzat întregirea dovezilor prin cercetarea faptului indus de pârât în scrisul său preparatoriu din 27 Ian. 1920 și susținut în dezbateri apelativă și anume a faptului, că el însuși a stins datorită sa către Iolna Mehler în suma de 340 cor. c. s. e prin plata ce a făcut-o în toamna anului 1914.

Considerând, că acest fapt indus numai în instanța apelativă constituind susținerea de fapt noi interzisă prin dispozițiunea §-ului 482 din proc. civ. cu drept cuvânt nu s'a luat în seamă, deci refuzul de a lărgi dezbateri în apel și asupra acestui fapt nu poate să constituie motivul de reviziune invocat;

b) asupra motivului al doilea care neindicându-se acele fapte fiind baza deciziei atacate, cure ar sta într-o contradicție esențială cu actele din dosar nu e desvoltat în mod legal și deci nu se poate lua în seamă.

c) asupra motivului al treilea greșită fiind aplicarea legii când instanța de apel a declarat obligațiunea pârâtului de a dovedi aparența (simulațiunea) contractului de vindere și neputând din faptele stabilite deduce la aparența acelu contract s'a hotărât conform cu crearea din acțiuni.

Considerând, că fiind stabilit, că în registrul fonciar este reclamanta înscrisă ca proprietară a imobilului pretins de pârât, și că deci conform cu principiile codului civil dânsa este a se considera ca proprietară legitimă acelu imobil.

Considerând, că în contra acțiunii în revindere a proprietarului legitim posesorul natural, în cazul prezent pârâtul trebuie să dovedească nulitatea

sau nevalabilitatea titlului de înscriere, în cazul prezent a contractului de vindere din 24 Iunie 1914, de unde urmează că exact a argumentat instanța de apel, în sarcina pârâtului dovada obiecțiunii că acel contract ar fi fost încheiat numai pentru aparență.

Considerând, că conform cu constatările în fapt a instanței de apel, care reînnoind dovezile administrate în instanța întâi și-a format bază proprie pentru deciziunea sa, contractul de vindere menționat, n'a fost încheiat numai pentru aparență, ci din potrivă cu deplină seriozitate a voinței părților.

Considerând, că nereușind pârâtul cu dovada simulațiunii contractului titlul de înscriere a reclamantei proprietară a rămas incontestabil față de pârâi care neavând în favoarea sa nici un titlu just de posesiune conform §§-ilor 366 și 369 din codul civil trebuie să cedeze și din posesiunea obiectului, ce este proprietatea reclamantei constatată fiindcă uzufructuara Maria Boico a încetat din viață încă în anul 1916, deci s'a împlinit condițiunea suspensivă din contract la care reclamanta ca proprietară poate să prelindă nu numai posesiunea juridică, ci și de tențiunea faptică a terenului cumpărat.

Considerând că așa fiind, nici motivul de reviziune din §-ul 503 cifra 4 proc. civ. nu are loc de unde urmează că reviziunea în întregime nu este fondată, iar în ce privește cheltuelile de judecată, este a se acționa conform §§-ilor 41 și 50 din proc. civ.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii nu admite reviziunea și obligă pe pârât a plăti reclamantei până în 14 zile sub rigoarea execuțiunii două sute (200) lei cheltueli de judecată în instanța a treia.

Data și citită în ședința publică azi la 15 Noembrie 1922.

Decizia No. 1124—922. Bucovina Dosar No. 1787—22.

În procesul lui Moritz Grünberg tâmplar din Cernăuți reclamant reprezentat prin avocatul Dr. Friedman din Cernăuți în contra lui Mihail și Maria Wolf proprietari reprezentați prin avocatul Dr. Vasilaschi din Cernăuți pentru atribuirea locuinței din Strada Pitei No. 7. Cernăuți.

S'a luat în cercetare reviziunea reclamantului în contra deciziei tribunalului Cernăuți din 22 Iunie 1922 Bc. IV 551—22 confirmătoare a hotărârii oficiului de închiriere Cernăuți din 15 Martie 1922 No. 1588—22 prin care locuința menționată s'a declarat liberă.

După referatul Dlui Consilier Dr. E. Mandicevski Curtea deliberând asupra reviziunii lui Moritz Grünberg și având în vedere dispozițiunile art. 7, 8, 9, 13, 14 și 21 din legea pentru înființarea oficiilor de închiriere „Mon. Oficial“ No. 111, din care reesă, că oficiile de închiriere înființate în baza acestei legi nu sunt instanțe administrative supuse Ministerului internelor, de unde urmează, că apelul despre care e vorba în art. 14 al acelei legi și art. 59 din regulamentul la aceea lege nu e egal cu apelul al § lui 461 din proc. civ. care presupune o sentință dată de o instanță întâi judecătorească.

Considerând, că așa fiind și luând în seamă, că legea pentru înființarea oficiilor de închiriere nici regulamentul la acea lege nu regulează procedura în instanța de apel, deci despre aceasta este a se hotărâ conform legii comune de procedură civilă din 1. VIII. 1895 No. 115 în vigoare în Bucovina cu apli-

care dispozițiunii §-ului 7, din codul civil, apelul art. 14 din legea pentru înființarea oficiilor de închiriere se poate mai bine asimila mijlocului de atac al procedurii civile denumit recurs și regulat în §-ul 514 și urm. ai proc. civ. nepunându-se înlocui sentința judecătorească cerută de §-ul 461 proc. civ. drept condițiune pentru admisibilitatea apelului în sensul acelei proceduri prin o deciziune sau hotărârea unei instanțe administrative.

Considerând, că deci și deciziunea instanței de apel luată asupra unei hotărâri a oficiilor de închiriere nu este a se da în forma solemnă a sentinței, ci în forma unei simple hotărâri, de altfel,

de unde urmează, că mijlocul de atac în contra unei astfel hotărâri a instanței de apel, deși aceasta greșit s'ar fi redactat în formă solemnă a sentinței, totuși nu poate fi decât numai cel de recurs regulat în secțiunea a III-a a părții a IV-a din proc. civ.

Considerând mai departe că instanța de apel neadmitând prin hotărârea atacată apelul lui Moritz Grünberg a confirmat deciziunea Oficiului de închiriere Cernăuși din 15. III. 1922 No. 1588—922. privitoare la locuința din Strada Pitei No. 7, și că conform cu dispozițiunea §-lui 528. P. c. și contra hotărârilor instanțelor de apel confirmătoare a hotărârilor instanțelor întâi un mijloc de atac nu se mai admite

de unde urmează, că în cazul prezent mijlocul de atac introdus de Moritz Grünberg și greșit denumit reviziune este a se respinge ca inadmisibil, iar în ce privește răspunsul la acea reviziune îndusă de proprietari nu astfel de răspuns la mijlocul de atac de recurs legalmente nu e prevăzut, deci asemenea nu se poate lua în seamă neapărându-se în el adevăratul punct de vedere juridic.

Pentru aceste motive, Curtea decide. Recursul lui Moritz Grünberg, greșit denumit reviziune, — se respinge.

Data și citită în Camera de Consiliu azi la 30 Oct. 1922.

SECȚIUNEA III.

Decizia No. 1384—922. Ardeal Dosar No. 984—922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Ernő Szulo în contra hotărârei No. 261/313—918 a Comisiunii de reclamare No. II. din Timșoara.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat. S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dl. El Balaș.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii. Deliberând, Asupra recursului:

Văzând că hotărârea atacată s'a înmănat reprezentatorului recurenței în ziua de 1 Aprilie 1920, iar recursul s'a înaintat sub No. 28555 la Administrația Financiară din Timșoara în ziua de 21 Aprilie 1920;

Văzând că conform prografului 93 al legii XXVI. din 1896 recursul se înaintează în termen de 15 zile la comunicare.

Văzând deci că recursul în specie s'a făcut tardiv; Pentru aceste motive Curtea în numele legii Respinge recursul;

Data în Camera de Consiliu astăzi 3 Octombrie 1922.

Decizia No. 1352—922. Ardeal Dosar No. 502—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Ministerul de Finanțe în contra sentinței No. 1969—1921 a Tribunalului Sighetul-Maramureșului, în proces cu văduva lui Cavalier Iacob.

S'a prezentat prin Dl Avocat El. Rădulescu și intimată prin Dl Avocat Dumitrescu.

S'a ascultat Dl Rădulescu în descoltarea motivelor de recurs, iar Dl Dumitrescu.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl Consilier Al. Peretz.

Curtea, deliberând. Asupra recursului:

Având în vedere că prin procesul verbal No. 4256 din 22 Noembrie 1921 încheiat de agenții vamale punctului Sighet și aprobat prin deciziunea Ministerului de Finanțe No. 184302/92 Iloiu Grigore, Frasin Gheorghe și văduva Cavalier Iacob, au fost supuși la amendă și despăgubiri pentru contrabandă vamală;

Având în vedere că, în contra arătatei deciziuni văduva Cavalier Iacob, făcând apel, Tribunalul din Sighetul-Maramureșului prin sentința No. 1967—921 la admis, și a anulat deciziunea Ministerială;

Având în vedere că recursul introdus de Minister direct înaintea Curții de Casație și nemotivat urmează a fi respins ca neregulat în baza §-ului 327 din codul de procedura civilă;

Asupra recursului declarat la Tribunal:

Având în vedere că Ministerul a invocat două categorii de motive, unele bazate pe deducțiunile greșite pe care Tribunalul le-a fost frase din dovezile și împrejurările cauzei, altele pe interpretarea a articolului 215 din legea vamală unicul motiv pe care Ministerul astăzi în instanță l'a susținut prin reprezentantul său.

Având în vedere că articolul 215 din legea vamală modificat în anul 1916, dispune că procesele verbale după ce vor avea și aprobarea Administrației Superioare a vămilor vor face probă în Justiție până la înscrierea în fals, fără să mai autorize Tribunalul să mai admită în contra unor astfel de procese-verbale alte nulități nici chiar cele rezultând din omisiunea formalităților prescrise de lege, cum dispune articolul înainte de modificarea ce a primit;

Având în vedere că din această suprimare a oricărui mijloc de atac, afară de cel menținut în anul 1916, rezultă că legiuitorul a voit să investească procesele verbale în tot conținutul lor cu o putere și cu efecte care nu pot fi înlăturate decât prin mijlocul singurei căi ce a mai lăsat la îndemâna părților, adică pe calea înscrișii în fals.

Această interpretare bazată pe intențiunea legiuitorului o înderează expunerea de motive și dezbaterile parlamentare care au avut loc cu ocazia modificării și volări textului de lege;

Având în vedere că Tribunalul anulând deciziunea aprobativă fără ca parlea să uzeze și să înlătore procesul-verbal care se întemeiază mai întâi prin procedura falșului, a violat dispozițiunile art. 215 și 216 din legea generală a vămilor, astfel că sentința trebuie casată.

Pentru aceste motive. Curtea în numele legii. Admite recursul; Casează sentința No. 1966/921 a Tribunalului Sighetul-Maramureșului și trimite afacerea să se judece din nou de același Tribunal.

Data în ședință publică astăzi 4 Octombrie 1922.

Decizia No 1353—922. Ardeal Dosar No. 561—922.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Samu Wiegner din Dej în contra hotărârei No. 1226—916 a Comisiei Administrative Județului Solnoc-Dobăcă.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat. S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Con-

silier dr. El. Balaș. Văzând că termenul s'a afișat conform legei Curtea deliberând asupra motivului de recurs că consumarea apei în plus peste cantitatea îngăduită constatată la conducta de apă a recurentului în zilele de 22 Februarie 1916 și 17 Maiu 1916, a provenit din rupțura ce s'a produs la țeave conductei, și că organul interpretării, a omis să-l facă așent pe recurent de neregularitatea consumației, și că prin urmare dânsul nu poate fi responsabil de taxa apei consumate în plus:

Curtea, văzând că, conform § 85 din Statutul orașenesc asupra conductei de apă a orașului Dej (No. 6630—1914), împrejurarea că o conductă de apă produce o cantitate de apă mai mare decât cea îngăduită, este dator de a o anunța interpretării însuși consumatorului.

Văzând că, recurentul era în stare să constate imediat faptul consumației mai mare, de oarece conform § 71 al sus numitului Statut, livretul de consumație fiind în posesiunea sa, el a putut să vadă imediat, că s'a constatat o consumație mai mare (2271 și 1773 m. c.) decât cea îngăduită de 133 m. c.

Văzând că, cu toate acestea recurentul nu și-a îndeplinit datoria de a anunța interpretării consumația făcută în plus.

Văzând că, aceeași omitere, conform aceluiași § 71, trage după sine obligația de a plăti taxa de consumație după cantitatea introdusă în livretul de consumație, adică și după cantitatea consumată în plus.

Văzând că organul interpretării și-a îndeplinit datoria de a face cunoscut recurentului că conducțiul său are oarecare defect prin faptul, că în livretul lui a introdus o consumare cu mult mai mare, decât cea îngăduită; și că, așa fiind, recursul nu este întemeiat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul. Dată și citită în Camera de Consiliu azi 4 Octombrie 1922.

Decizia No 1358—922 Ardeal Dosar No. 1149—922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Andrei (Avram?) Palcovici din Arad în contra hotărârii No. 27—920, Comisiunii Administrative a Municipiului Arad.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dl. El. Balaș.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii.

Deliberând. Asupra recursului:

Având în vedere că, obiectul pricinii se referă la „regulamentul Municipiului Arad No. 28742—919, asupra impozitului de hoteluri și cafenele“ și că conform aliniatului ultim al parag. 6 din acest regulament, în cazurile prevăzute de acest regulament instanța a treia este „Consiliul Dirigent“ adică în prezent Ministerul de Interne, care a intrat în locul desființatului „Consiliu Dirigent“;

Pentru aceste motive Curtea în numele legii, Declină competența și trimite dosarul Ministerului de Interne București fiind instanța competentă. Dată în Camera de consiliu azi 6 Octombrie 1922.

Decizia No. 1368—922. Ardeal Dosar No. 696—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Béla

Lippert în contra hotărârii Comisiunii de Apel Arad No. 302/1918 cu data din 26 Ianuarie 1920.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Consilier Dr. G. Nedici.

Văzând, că termenul s'a afișat conform legii.

Deliberând asupra recursului: Având în vedere, că constatările Comisiunii de Apel sunt bazate pe datele Comisiunii de Conscriere.

Că atestatul înaintat cu recurs dovedește numai atât, că recurentul este în prezent lipsit de avere, dar nu dovedește, că în anul 1918 nu a avut venitul care i s'a impus.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Dată în Camera de Consiliu azi la 10 Octombrie 1922.

Câteva reflecțiuni

În anul 15 al Ardealului Juridic s'a publicat un proces intentat pentru validarea dreptului de coachizii. Procesul a fost judecat de Tribunalul din Lugoj, Curtea de Apel din Timișoara iar cererea de revizuire la secțiunea primă ardelenescă, a Inaltei Curți de Casație.

Noțiunea juridică a coachiziei este bineprecizată în dreptul civil în vigoare la noi și în jurisprudența dezvoltată. Avem convingerea că sentințele publicate nu au urmat în locmai principiile acestea și nu au staterit speța așa cum cere natura proceselor de coachizii.

Este indiscutabil că sub durata vieții matrimoniale nici unul dintre soți nu-și poate valorifica dreptul său la coachizii, în consecință acest drept nu se poate asigura în nici într'o formă, nici prin adnotațiunea în cartea funduară. Nu se mai discută apoi în jurisprudență că situația din cartea funduară încă este indiferență, și soțul neîntăbulat la averea câștigată sub că-ătorie își poate revendică dreptul său de coachizii.

În fine este element constitutiv, că dreptul acesta se poate valorifica numai la desfacerea definitivă a căsătoriei.

Sistemul economic existent în dreptul nostru matrimonial motivează pe deplin rațiunea acestor principii. Fiecare dintre soți își poate administra averea sa particulară, cumpărând și vânzând după plac, afară de averea dotală, ori averea dată în administrarea soțului. Iar întrucât numai soțul este proprietarul tuturor averilor, munca, hărnicia soției încă promovează interesele economice ale familiei, deci în sporul averii trebuie să-și găsească și soția recompensă materială. Elemente pur economice se validează în sistemul juridic al coachiziei. Nici nu se recunoaște acest drept numai pentru o anumită clasă socială. Relațiunea conjugală are rol ca factor moral, fiind concubințele lipsite de dreptul de coachizii și astfel chiar la clasa socială mai

inferioară și mai ușor contaminată de această boală, dreptul civil devine apărătorul vieții matrimoniale!

Foarte interesant exemplu, că dreptul este regulamentul necesităților economice, dar nu le dă sancțiuni numai când acestea sunt în armonie cu morala socială.

După premisele acestea să precizăm noțiunea juridică a averii coachizionale.

Coachizională este aceea avere mobilă ori imobilă câștigată sub durată căsătoriei, ori aceea valoare economică, care în momentul desfacerii definitive a căsătoriei se prezintă și se poate constata ca existentă peste averile pe care soții au avut în ziua încheierii căsătoriei și peste averile liniale, moștenite și dăruiri primite sub durată căsătoriei, după ce s'au defras datorile de ori ce natură ale soților. Definiția aceasta ne indică apoi un moment foarte însemnat că o avere nu devine coachizională numai prin faptul că s'a câștigat sub durată căsătoriei. Și astfel dacă averile avute înaintea căsătoriei, ori averile liniale moștenite sub căsătorie s'au vândut și s'au cumpărat alte averi, acestea nu devin coachizionale numai din motivul, că s'au cumpărat sub căsătorie. În cazul acesta se vor estima toate averile, și întrucât valoarea averii cumpărate trece valoarea averilor vândute suma datorilor: diferența în plus va forma averea coachizională.

Nu este esențial ca bani ori ce averi, s'au investit în cumpăratură, căci socoata precisată mai sus dă seară existența coachiziei. Numai aceasta de drept nu se aplică atunci, mai bine zis nu trebuie cercetată natura juridică a averilor, dacă decretează vre-o avere cumpărată de coachizională printr'o învoială valid încheiată. Aceasta liberiate încă rezultă din sistemul economic matrimonial, care recunoaște situația economică egală a soților. Aplicând principiile dezvoltate la analiza sentințelor ajungem la concluziile următoare:

Noțiunea juridică acceptată de Tribunal este corectă. Aplicând jurisprudența, că situația din cartea fonduară a averii cumpărate sub căsătorie este indiferentă la stabilirea coachiziei, contractul de cumpărare din procesul judecat nu împiedică aplicarea principiului fundament I, și descendenței soției lui Müller Adam pot cere $\frac{1}{2}$ parte din averea cumpărată. Contractul amintit nu dovedește convențiunea soților, cum presupune Curtea de Apel. Trebuia, ca Müller Adam să dovedească, o convențiune încheiată în formă validă, prin care soția sa primește numai $\frac{1}{4}$ din averile coachizionale, și că în urma acestei convențiuni s'au fixat cotele de proprietate în contractul amintit. Ori speța aceasta nu este constatată de Curtea de Apel. Și repetăm de nou, că o avere nu devine coachizională numai prin faptul, că s'a cumpărat în timpul căsătoriei! În consecință ori ce

colă se fixează la cumpărări, împrejurarea aceasta nu este inzestrată cu vre-o presumpțiune și astfel nu poate modifica titlul de drept la jumătate din averile coachizionale, fără o convențiune specială și validă. Astfel Curtea de Apel a interpretat greșit contractul de cumpărare ca rezultatul unei convențiuni și ca o abdicare de drept din partea soției lui Müller.

A greșit însă și Tribunalul, că n'a constatat o speță detaliată care să documenteze toate condițiile faptice, că averea respectivă de ce este coachizională? Altcum sentința tribunalului a deslegat bine chestiile litigioase.

Înalta Curte însă, după părerea noastră modestă, nu trebuia să aprobe sentința Curții de Apel.

Definiția dată de Înalta Curte despre coachizie nu este precisă, eliminează o condiție esențială, adică faptul cumpărării în timpul căsătoriei și nu explică cum se poate prezenta superplusul de avere sau valoare? Nu este termin tehnic potrivit „averi separate“, căci de exemplu o avere cumpărată de soț și întabulată numai pe dânsul, încă s'ar putea numi de avere separată, deși este obiectul direct al coachiziei. Susținem definiția noastră care corespunde jurisprudenței dezvoltate în acest domeniu. Cu atât mai puțin putem accepta, că în contractul de cumpărare soții ar fi dispus și ar fi împărțit averea câștigată între dânsii în mod valid adică au creiat o colă și pentru coachizie. Rezumăm cele supuse mai sus: în contractul de cumpărare soții pot să dispună, că averea cumpărată în ce colă să se întabuleze pe ei, însă numai faptul acesta nu are efect juridic asupra împărțirii averii coachizionale, căci la cumpărare nu se știe care va fi avere coachizională? Motivarea sentinței Înaltei Curți ar fi acceptabilă în cazurile următoare:

a) dacă soții s'ar fi învoit că averea cumpărată va forma coachizie,

b) și soția lui Müller într'o învoială valid încheiată ar fi renunțat la dreptul ei garantat de codul civil și s'ar fi învoit ca să se reducă colă ei legală din coachizie. Aceasta învoială specială se putea introduce și în contractul de cumpărare, ca și un contract subsidiar, ori se încheia în act separat. Dar atunci și contractul de vânzare și actul separat trebuie să fie act autentic.

Credem, că jurisprudența noastră își dă seamă, că nu avem drept civil codificat, și așa fiecare sentință este un quasi cod civil, și totodată este farul luminător și pentru juriști și pentru justițiabili.

Publicarea sentințelor analizate este binevenită pentru a putea fixa principiile juridice în această chestie importantă și de mare însemnătate practică.

Dr. Aurel Lazar
advocat, deputat

Comentariul Codului civil Austriac

(Urmare)

Când statutele nu fixează data încheerii bilanşului, acesta va fi întocmit pe data de 31 Decembrie. (Lege, art. 45.)

Art. 45. — Bilanşul se va încheia pe baza următoarelor acte:

a) Inventarul amănunţit al bunurilor mobile, şi mobile cuprinzând felul şi valoarea lor ce se va întocmi la finele fiecărui an social. Se va nota în inventar şi toate datorile ce instituţia ar avea de plată la această epocă;

b) Registrul-jurnal în care se va fi notat în cursul anului pe măsura efectuării lor, toate intrările şi ieşirile de bunuri mobile sau imobile cari contribuiesc la sporirea sau micşorarea patrimoniului persoanei juridice. (Lege, art. 45.)

Art. 46. — Bilanşul în cele două părţi distincte ale sale (activul şi pasivul) va cuprinde:

I. Elementele constituind activul persoanei juridice şi anume:

a) Numerarul aflat în cassă sau depus la diferite instituţiuni financiare;

b) Valoarea efectelor publice aflate în cassă sau depuse spre păstrarea la alte instituţiuni;

c) Valoarea mobilelor şi diverselor instalaţiuni proprii;

d) Valoarea diverselor articole şi materiale ce s'ar afla în depozitele instituţiei la facerea inventariului, deasemenea valoarea mobilierului, instrumentelor, vehiculelor şi altor bunuri asemănătoare, etc., cari ajută la atingerea scopului persoanei juridice, etc.

II. Elementele constituind pasivul persoanei juridice şi anume:

1. Datoriile ce instituţia a contractat.

2. Retul formând patrimoniul net al persoanei juridice va figura în bilanş:

a) Sub forma unui fond global sau a diverse fonduri speciale prevăzute de statute sau actul de fundaţie, şi

b) Excedentul eventual al anului. (Lege, art. 45.)

Art. 47. — Contul de gestiune (venituri şi cheltueli) întocmit pe baza dispoziţiunilor speciale prevăzute de statute va cuprinde.

I. La venituri

a) Ecedentul reportat din anul precedent;

b) Veniturile proprii ale persoanei juridice şi anume: cotizaţiunile membrilor, taxele cu cari contribuiesc cei ce se folosesc depe urma opereii întreprinsă de instituţie, dobânzile şi cupoanele rezultate din plasarea sumelor disponibile, veniturile imobilelor precum şi ale tuturilor întreprinderilor economice proprii;

d) Sumele provenite din diverse venituri întâmplătoare: donaţiuni, contribuţiuni produsul serbărilor şi al apelurilor adresate carităţii publice, etc.

e) Deficitul eventual al anului.

II. La cheltueli

1. Deficitul eventual raportat din anul precedent.

2. Sumele ce s'au cheltuit, în special pentru realizarea scopului persoanei juridice.

3. Sumele cheltuite cu administraţia în general (salarii, luminat, încălzit, chirii, etc.) şi cu întreţinerea sau amortizarea mobilelor şi imobilelor instituţiei.

4. Excedentul eventual al anului. (Lege, art. 45.)

Art. 48. — Direcţia sau administraţia persoanei juridice concomitent cu încheierea bilanşului şi a contului de gestiune pe anul expirat va proceda la întocmirea bugetului de cheltueli şi venituri pentru anul ce urmează. (Lege, art. 45.)

Art. 49. — Bugetul se va întocmi pe capitole şi articole deosebindu-se sumele după criteriile prevăzute la art. 44 din lege şi art. 47 din regulament, privitoare la întocmirea contului de gestiune.

La înregistrarea încasărilor şi plăşilor în general şi la aprobarea şi ordonanţarea cheltuelilor în special, se va ţine seamă de alocaşiunile bugetare. (Lege, art. 45.)

Art. 50. — Bilanşul, contul din gestiune şi bugetul, după ce au fost verificate de organele de control prevăzute de statutele persoanei juridice, se vor supune aprobării adunării generale sau altor organe speciale prevăzute prin actul de fundaţie sau prin legi speciale. (Lege, art. 38.)

Art. 51. — În termen de trei luni după închiderea bilanşului, o copie în două exemplar după conturile prevăzute la articolul precedent se va înainta ministerului sub controlul şi autoritatea căruia se găseşte persoana juridică.

Ministerul, după ce va verifica conturile primite, va înapoi direcţiei persoanei juridice un exemplar vizat, iar celalt exemplar se va păstra în arhiva ministerului. (Lege, art. 45.)

Art. 22. — De asemenea după ţinerea adunării generale în care s'a aprobat bilanşul şi bugeiul asociaţiei, se va înainta ministerului respectiv şi o copie certificată după procesul-verbal al şedinţei. (Lege, art. 45.)

C.—Incetarea personalităţii

Art. 53. — Asociaţiunile şi fundaţiunile îşi pierd personalitatea juridică în următoarele cazuri:

1. De plin drept:

a) Când scopul social este îndeplinit;

b) Când scopul social nu mai poate fi realizat;

b) Când asociaţiunea sau fundaţiunea fiind insolvabilă este nevoită să lichideze.

Pentru persoanele juridice sub formă de asociaţiune se mai adaugă următoarele cazuri:

1. Când a expirat termenul pentru care asociaţiune a fost constituită;

2. Când organele de administraţie şi control nu mai pot fi constituite în conformitate cu statutele;

2. Când numărul asociaţilor va fi scăzut sub limita de statute sau de lege.

II. Prin judecată:

a) Când mijloacele ce se întrebuinţează pentru realizarea scopului sau însuşi scopul au devenit ilicite, contrare bunelor moravuri sau ordinii publice;

b) Când asociaţiunea sau fundaţiunea, fără a fi îndeplinit formalităţile legale necesare pentru transformarea scopului social, urmăreşte un alt scop decât acel pentru care s'a constituit şi pe care l'a declarat;

c) Când patrimoniul fundaţiunii este insuficient şi Curtea de apel va fi hotărât trecerea generală ia;

d) Pentru asociaţiuni şi când adunarea generală ia hotărâri contrare dispoziţiunilor statutare sau legii.

III. Prin hotărârea puterii executive, în cazurile prevăzute de art. 25 şi 26 din lege.

IV. Prin voinţa părşilor, în cazul când adunarea generală a asociaţiei va fi hotărât disolvarea în modul şi condiţiunile prevăzute de lege (Lege, art. 53.)

D.—Lichidarea

Art. 54. — Lichidarea patrimoniului persoanelor juridice de drept privat se va face în conformitate cu dispoziţiunile art 55—56 din lege. (Lege art. 54—65).

Art. 55. — În caz de disolvare a persoanei juridice, lichidatorii se vor numai după cum urmează;

a) prin sentinţa care hotărăşte disolvarea, în caz când aceasta a avut loc prin judecată;

b) De tribunalul civil dela sediul social, în camera de consiliu, la stăruinşele ministerului public, sa a oricărui interesat, în cazurile când disolvarea a avut loc de drept sau pe baza hotărârii puterii executive;

c) De adunarea generală a asociaţiei când disolvarea s'a făcut pe baza hotărârii acestui organ. În caz când adunarea generală de lichidare n'a numit lichidatorii, lichidarea patrimoniului se face de chiar organele de direcţie sau administraţie. (Lege art. 54.)

E.—Radierea înscrierii şi destinaţiunea bunurilor

Art. 56. — Radierea persoanei juridice din registrul de persoanele juridice se face pe baza actului care a constatat, declarat sau hotărât disolvarea sau în urma mulării sediului persoanei juridice. (Lege art. 30.)

Art. 57. — Oricare ar fi cauza încelării personalităţii juridice patrimoniului persoanei juridice rezultat pe urma lichidării va primi destinaţiunea indicată în actul de fundaţiune sau în statute. (Lege, art. 27.)

Art. 58. — La asociaţiuni, în caz de tăcere a statulelor, destinaţiunea o va hotărâ adunarea generală care a avut loc înaintea disolvării

În lipsa unei dispoziţiuni statutare sau a unei hotărâri a adunării generale sau în faţa unei hotărâri luate în contra dispoziţiunilor statulare sau a legii, destinaţiunea patrimoniului o va hotărâ comisiunea superioare a persoanelor juridice după ce va lua şi avizul ministerului sub autoritatea şi controlul căruia cădea persoana juridică desfiinţată.

În toate aceste cazuri bunurile rămase nu vor putea fi atribuite decât unei persoane juridice de drept privat din ţară cu scop identic sau similar, sau persoane juridice de drept public reprezentând în Stat interesele servite de persoana juridică desfiinţată. (Lege art. 27).

Dr. Stefan Lăday

(Va urmă)